

BridgeAI Müfredatı

Modül 4: Yapay Zekada Etik, Çeşitlilik ve İnsan Hakları

Ders Planı 2: Kapsayıcı Yapay Zeka: Yapay Zekayı Herkes İçin Uygun Hale Getirmek

Kasım 2025

Hazırlayan: Paradisskolan 4-9, Trollhättan, İsveç

Bölüm	İçerik
Tarih	—
Eğitim Kadrosu	Öğretmen
Dönem	—
Hafta	—
Sınıf Seviyesi	7-9. Sınıf (13-15 yaş arası)
Süre	80 Dakika
Temel Öğrenme Alanı	Dijital Vatandaşlık / Etik / Sosyal Bilgiler
Konu / Odak	Yapay Zekada Çeşitlilik – Temsiliyet ve Ön Yargı (Yanlılık)
Dersin Adı	Kapsayıcı Yapay Zeka: Yapay Zekayı Herkes İçin Uygun Hale Getirmek
Öngörülen Kazanımlar	Öğrenciler şu becerileri kazanacaktır: • Çeşitlendirilmiş veri setlerinin (datasets) önemini açıklama. • Yapay zekadaki ön yargı/yanlılık (bias) örneklerini fark etme. • Kapsayıcı yapay zeka tasarımı için geliştirme önerileri sunma. • Veri setinin ne olduğunu anlama. • Temsiliyet eksikliğinin nasıl ön yargılara/yanlılığa yol açtığını açıklama. • Bir veri setinin ne kadar çeşitli olduğunu değerlendirme. • Kapsayıcı veri setleri hakkında bir grup analizi yazma ve bir poster oluşturma.
Dersin Açıklaması	Kısa Açıklama: Öğrenciler, çeşitlilikten yoksun veri setleri nedeniyle yapay zekada ön yargıların (yanlılıkların) nasıl ortaya çıkabileceğini incelerler. Araç analizi ve grup etkinlikleri aracılığıyla, adil

Bölüm	İçerik
	olmayan sonuçları nasıl tespit edeceklerini ve yapay zekayı tüm kullanıcılar için kapsayıcı hale getirecek çözümleri nasıl tasarlayacaklarını öğrenirler. Bu Ders Planı İçin Ön Koşullar / Gerekli Materyaller: • Dijital cihazlar, İnternet erişimi • Çalışma Yaprığı A ve B • Canva • Öğretmen tarafından hazırlanmış ön yargılı/yanlı yapay zeka örnekleri

Ders Akışı (Plan)

Süre: 80 dakika

1. Giriş ve Isınma (Giriş Bölümü)

Öğretmen, dersin konusuna giriş yapmak amacıyla öğrencilere yönlendirici sorular sorar:

- **Beyin Fırtınası:** "Yapay zeka kimi tanımakta veya kime hizmet etmekte yetersiz kalabilir/başarısız olabilir?" – Önce eşli olarak, ardından sınıfça tartışılır.
- Ön yargılı/yanlı veri setleri (biased datasets) kavramı tanıtılır.
- **Gruplar Çalışma Yaprığı A'yı şu konulara odaklanarak tamamlar:**
 - **Adillik:** Kime adil, kime adaletsiz davranılıyor?
 - **Şeffaflık:** Yapay zekanın bazı gruplarda neden başarısız olduğunu anlayabiliyor musunuz?
 - **Hesap Verebilirlik:** Ön yargıdan/yanlılıktan kim sorumlu?
 - **Çeşitlilik:** Veri setinde hangi gruplar eksik?

2. Yeni İçeriğin Aktarılması

- Öğretmen, ön yargılı/yanlı yapay zeka örnekleri gösterir (görsel tanıma sistemleri, sesli asistanlar, çeviri araçları vb.).
- Öğrenciler ikili gruplar halinde tartışır: "Kimler dışarıda bırakılmış ve neden?"
- Öğrenciler, eşli olarak tartıştıkları konuları sınıfla paylaşırlar.

3. Rehberli Uygulama

- Gruplar, **Çalışma Yaprığı B'**yi kullanarak yapay zeka araçlarını çeşitlilik açısından değerlendirir.
- Eksik temsiliyetleri ve bunun yol açabileceği olası zararları tespit ederler.
- Öğretmen sınıf içinde dolaşır, geri bildirim verir ve yardıma ihtiyacı olan öğrencilere destek olur.

4. Bağımsız Uygulama

- Canva kullanarak bir infografik afiş oluşturulur. Afişin başlığı: **"Yapay Zeka Nasıl Kapsayıcı Hale Getirilir?"**
- Afiş, en az bir ön yargı/yanlılık örneği ve buna yönelik bir çözüm içermelidir.

5. Kapanış ve Değerlendirme

- Gruplar hazırladıkları infografikleri sınıfa sunarlar.
- **Ders Çıkışı Kartı / Değerlendirme Sorusu:** *"Yapay zekada çeşitlilik neden herkes için önemlidir?"*